

บทที่ 1

บทนำ

ไข่ เป็นพืชที่มีประโยชน์เกือบทุกส่วน เราใช้ประโยชน์จากไข่ในชีวิตประจำวันไม่น้อยกว่าทรัพยากรชนิดอื่น ๆ และยังมีค่าสำคัญทางเศรษฐกิจทั้งในด้านอุปโภค บริโภค สามารถส่งออกขายยังต่างประเทศ นำรายได้เข้าประเทศได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ไข่จะมีประโยชน์โดยตรง เช่น หน่อไข่เป็นอาหาร ลำไข่ประโยชน์เกี่ยวกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัย ภาชนะ เครื่องดนตรี ผลิตเยื่อกระดาษแล้ว ยังให้ประโยชน์ทางอ้อมอีกคือ ช่วยบรรเทาอุทกภัยโดยลดความเร็วกระแสน้ำ ป้องกันการพังทลายของดินตามริมฝั่งน้ำ และยังใช้ป้องกันลมพายุได้อีกด้วย

ปัจจุบันมีผู้นิยมบริโภคหน่อไข่มากขึ้น ทำให้ความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศมีมากขึ้นด้วย เพื่อให้พื้นที่การปลูกและปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีนโยบายควบคุมและส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกไข่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-2529 (โครงการปลูกไข่ตง ปี 2527-2529, 2527) แต่การกำหนดนโยบายดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาเพียงส่วนเดียวเท่านั้น เนื่องจากว่าปัจจุบันการผลิตหน่อไข่ส่งออกส่วนใหญ่ยังเป็นการทำหน่อไข่บรรจุปีบ ซึ่งมีปัญหาหลายอย่าง เช่น การผลิตที่ไม่ถูกต้องตามสุขลักษณะ ทั้งที่หน่อไข่บรรจุปีบก็จัดเป็นอาหารกระป๋อง ที่ต้องควบคุมตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. 2507 ของกระทรวงสาธารณสุข (จรวงจันทร์ ผลชีวิน และคณะ, 2510) หรือการปนเปื้อนของตะกั่วกับครีค่อนข้างสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ความนิยมในผลิตภัณฑ์หน่อไข่บรรจุปีบในต่างประเทศกำลังลดลง จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อสามารถแข่งขันทางการตลาดกับผู้ผลิตจากประเทศอื่นด้วย

จากความพยายามในการหาแนวทางแก้ปัญหาเหล่านี้ ก็ได้มีงานวิจัยเพื่อพัฒนากรรมวิธีการแปรรูปหน่อไข่เป็นผลิตภัณฑ์บรรจุในฟิล์มพลาสติกแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หมด เนื่องจากการบรรจุในฟิล์มพลาสติกดังกล่าวยังมีข้อเส้อยู่ คือ

1. การฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนมาทำให้ได้น้อยมาก เนื่องจากบรรจุในฟิล์มพลาสติก ซึ่งไม่สามารถใช้ความร้อนฆ่าเชื้อภายหลังการบรรจุได้
2. ภาชนะบรรจุไม่สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์จากความเสียหายอันเกิดจากภายนอกได้ เนื่องจากไม่มีความแข็งแรงพอ
3. อายุการเก็บสั้น เนื่องจากภาชนะบรรจุไม่อาจป้องกันการซึมผ่านของก๊าซบางชนิดได้ และความโปร่งใสจะทำให้ผลิตภัณฑ์เปลี่ยนสีเนื่องจากถูกแสงเมื่อเก็บไว้นาน

จากปัญหาดังกล่าวจึงควรทำงานวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยหาภาชนะบรรจุที่มีความแข็งแรง สามารถทำการฆ่าเชื้อหลังการบรรจุได้ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนหลังการบรรจุ สามารถป้องกันการซึมผ่านของก๊าซบางชนิดได้ และที่สำคัญคือสามารถหาได้ง่าย ดังนั้นการบรรจุกระป๋องจะเป็นวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดีวิธีหนึ่ง และเพิ่มเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ จึงพัฒนาลักษณะของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพที่ดีที่สุดด้วย

จากแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์หน่อไม้ไผ่ตงและกรรมวิธีการแปรรูปให้เป็นทรงกระบอกบรรจุในกระป๋อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปใช้ในระดับอุตสาหกรรมต่อไป โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้ คือ

1. ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หน่อไม้ไผ่แปรรูปจากหน่วยงานราชการและเอกชน
2. การทดลองก่อนกำหนดขอบเขตงานวิจัย
3. ศึกษาวิธีการแปรรูป ขนาด ชนิดของกระป๋อง และปัจจัยที่อาจมีผลต่อการถนอมรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์
4. ศึกษาผลของระยะเวลาการเก็บ และอุณหภูมิที่ใช้ในการฆ่าเชื้อ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์
5. ศึกษาคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์จากการประเมินผลโดยประสาทสัมผัส และโดยการใช้เครื่องมือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้

1. ให้แนวทางและข้อมูลประเมินความเป็นไปได้ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีการแปรรูปหน่อไม้ให้เป็นผลิตภัณฑ์รูปทรงกระบอกบรรจุกระป๋อง ขนาดที่เหมาะสมสำหรับผู้บริโภครายย่อย

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิต ผลิภัณฑ์หน่อไม้แปรรูปที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศมากขึ้น
3. คอบสนองนโยบายการส่งออกสินค้าโดยใช้วัตถุดิบที่มีในประเทศของรัฐบาล
4. เพื่อหาทางช่วยเกษตรกรที่ปลูกไผ่ ให้มีตลาดสำหรับผลิภัณฑ์หน่อไม้กว้างขวางขึ้น และเป็นการสนับสนุนนโยบายควบคุม และส่งเสริมการขยายพื้นที่การปลูกไผ่ของรัฐบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย